

SZERKESZTŐI IRODA:
Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét
illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA.
Égész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon szám: 9. POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP. Telefon szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:
Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETESI DÍJAK:
Egy négyszög ccentiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.
Nyilttéri cikkek:
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Kereset-kisajátítás.

Ebben az országban lassan-lassan mind elkobozza a kormány azon üzletágakat, amelyek az állam számos polgárának keresetforrását képezik. A só, dohány, lópor, bányászati cikkek s a regále-jövedelem magához ragadása után, midőn ugy az egyenes, mint a közvetett adók emelése a véghatárt már elérte, most még a szeszmonopoliumot is kívánja behozni.

Wekerle pénzügyminiszter szerint a szeszmonopolium kizárólag a szesz nagy kereskedésre fog kiterjesztetni, a termelés és kis mértékben való elárúsítás pedig szabad maradna. Plener osztrák pénzügyminiszter azonban bővebben illusztrálta az elárúsítási szabadságot, kijelentvén, hogy az állam reflektál a közvetítő kereskedés által elért nagy haszonra is, minélfogva a kormány limitálni fogja az elárúsítandó szesz árát a szeszfok arányban. Ezzel pedig a kicsinyben való eladás szabadsága illuzóriussá válik, de azzá válik a termelés szabadsága is, mert lehet-e termelési szabadságról, a termelés terén kifejlődő versenyről, a termelésnek nagyobb arányokban való kifejlésétéről szólni: ahol csak egyetlen vevő van, aki maga szabja meg a vételárt, valamint a termelhető mennyiséget, amelyet megvenni hajlandó.

De indíttassék meg bármely alapon a szeszmonopolium, garniroztassék bármennyi és bárminő névleges szabadságokkal, a vége a dolognak az lesz, hogy aki á-t mond, kénytelen lesz b-t is mondani, lévén minden állami monopolium egy falánk czápa, arra pedig nincs példa, hogy a czápa csak félj nyelje el a zsákmányát. Ha más nem, a kezelés nehézsége, a csenpészet terjedése, főleg azonban az új monopoliumnak az államkincstár javára teljes mérvben való kihasználhatása arra fogják kényszeríteni a kormányt, hogy egészen rátegye vasmarkát a szesztermelésre s annak nagyban és kicsinyben való eladására.

Hasonló és egészen természetes fokozatban e ponthoz jutottunk el a dohány-monopolium tekintetében is, a melynek behozatala alkalmával csaknem fölérőszakolta a kormány a termelőkre a termelési szabadságot. S ugyan hol állunk ma azon első foktól, midőn a termelők még attól is el vannak tiltva, hogy a saját használatukra szükségelt mennyiséget visszatarthassák!

sák! És mi lett dohány-exportunkkal? A monopolium nyüge alatt szenved ez is, fellendülni nem képes, mert az exportra való termelés csak a szabad versenyre támaszkodva fejlődhetik ki. Pedig elismert tény, hogy Magyarország talaja és éghajlata kiválóan alkalmas a nemes dohányfajok tenyésztésére és a termelés ezen ága még sem képes kiföldni, azon egyszerű okból, mert a termelők minden igyekezetét csirájában elfojtja annak tudata, hogy az eredmény gyümölcseit az államkincstár élvezi.

Ugyanez fog történni nálunk a szesz-monopoliummal is. Mezőgazdasági állam vagyunk, hol a mezőgazdasági termelés minden ágát nemcsak szabaddá tenni, de prémiumokkal is fejleszteni kellene. E helyett az állam ráteszi kapzsi kezét előbb a dohány-, majd meg a szesztermelésre. A lengyel képviselők a reichsrathban méltán, joggal nevezték ezt merényletnek, mert a szesztermelés, ha nem szoríttatik békókba, hatalmas emeltyűvé válhatnék a mezőgazdasági jövedelem emelkedésében. De a szesz-monopolium zsák-utczába szorítja a szesztermelést és annak kifejlődését bármily kedvezők legyenek a konjunkturák, elfojtja.

Ugyaníly hátrányos a szesz-egyedáruság egyébb irányban is, még hátrányosabb a dohány-monopoliumnál is, mert aránylag még sokkal több embert kizavar megszokott foglalkozása köréből. Italmérésí jogbérlek, szeszkereskedők, szeszelárusítók, akik e foglalkozáskörében találták föl existenciájukat, akik egyébbhez nem értenek, megfosztatnak a kenyérkeresettől, csak azért, hogy az állam a szeszelárusítás monopolizálása után pár millió firtal többet vegyen be, mint amennyit a szesztermelési és fogyasztási adók után kipréselhetett.

És most jutottunk el tulajdonképen annak kimutatásához: hogy a szeszmonopolium a magántőke jövedelmező elhelyezkedése elé is nagy akadályt gördít. Általában véve az ipari produkció és a kereskedelmi forgalom bármely tárgyának az állami egyedáruság körébe való vonása megszorítja azt a tért, melyen a magán-tőke elhelyezkedhetik. De különösen áll ez a szeszmonopoliumra, miután a szeszgyártása és forgalomba hozása jelentékeny tőkét igényel.

Annai bizonyos, hogy a monopolium behozatala után újabb szeszgyár-

rak nem fognak keletkezni, sőt bizonyosra vehető, hogy a létezők közül is megszűnik egynehány, főleg, ha a szeszkitvétel konjunkturái kedvezőtlenebbekké válnak. — A szeszgyártás tehát újabb tőkéket sokideig nem vesz igénybe, annál kevésbbé a szeszkereskedés, mely teljesen az állam kezébe megy át. A takarékpénztárak pedig jól tudják, hogy a regálebérlek és szeszkereskedők mekkora összegeit vetették igénybe, forgatták és gyümölcsöztették a pénzintézetek tőkéinek, s mondhatni, hogy ezek sorából kerültek ki több pénzintézet legjobb klinesei, akiknél nagyobb összegek biztosan elhelyezhetők voltak.

A szeszgyedáruság véget fog tehát vetni annak, hogy a szeszgyártás és szeszüzlet körében a magántőkék elhelyezést találjanak és azért, ha a monopoliumok közgazdasági szempontból nem is volnának oly sok oldalról megtámadhatók (holott pedig nagyon is azok) a folhozott ok is elég volna arra, hogy a leghatározottabban pálcát törjünk fölötte.

Röviden a mezőgazdasági szesztermelőktől, a szeszgyáraktól a szesz-nagykereskedőktől és szesz-elárusítoktól az általuk eddig elért hasznot az állam veszi el, de ugyan e ténykedése által csökkenti a magántőke jövedelmezőségét is.

És ha a termelők, gyárosok, kereskedők, kimérők, és tőkepénzesek lassankint mind a Danaidák hordójába, az állampénztárba hordják a vizet és maguk elszegényednek: ki issza meg az állami szeszt, ki szívija el a drága állami szivart, és ki fizeti meg az állami adót?

Sz. N.

Politikai hírek.

A függetlenségi és 48-as pártkör Just Gyula elnökle alatt hétfőn értekezletet tartott, melyen a kereskedelmi minisztérium költségvetését tárgyalták. A költségvetést Endrey Gyula ismertette, a ki után Sima Ferenc, Kolozsvári Kiss István, Szederkényi Nándor, Szacsavay Sándor és Just Gyula elnök szóltak fel és az értekezlet egyhangúlag abban állapodott meg, hogy a költségvetést még általánosságban sem fogadja el. A párt álláspontját a képviselőházban Endrey Gyula fejté ki, míg a vasújak tételénél Sima Ferenc és Kolozsvári Kiss István szólanak fel. A párt november 21-én szerdán délután

6 órákor ismét értekezletet tart „a magyar folyam és tengerhajózási részvénytársaság alakításáról és állami segélyezéséről” szóló törvényjavaslat tárgyában.

Wekerle és a bécsiiek. Bécsi politikai körökben nagy feltűnést kelt és élénk megbeszélés tárgyát képezi az a beszéd, melyet Wekerle miniszterelnök a magyar képviselőház tegnapi ülésén mondott. A beszédből azt magyarázzák ugyanis, hogy Wekerle maga is koncedálja annak lehetőségét, hogy a király nem fogja szentesíteni a egyházpolitikai javaslatokat.

A osztrák kormányválság. A koalíciós osztrák kormány pár nap előtt ülte meg egy esztendei létezésének boldog jubiliumát. De a boldogság nem tartott tovább, mint az azon napon megjelent bécsi lapok vezércikkei, mert most az új választási törvény aligha nem véget vet a koalíciónak. A különféle pártklubokkal folytatott tárgyalások célhoz nem vezetvén, a kormány elhatározta, hogy egész önálló választási törvényjavaslatát a ház plenuma elé viszi s ha ott el nem fogadják — lemond. A legmegbízhatóbb forrás szerint, a kormány nem fogja összehozni a kétharmad többséget, a mire szüksége van.

A t. Ház.

Budapest, nov. 20.

A képviselőház mai ülésén a napirend előtt Hermann Ottó inszczenálta, a ki hosszabb beszédben kelt ki a székesfehérvári katolikus nagygyűlésen történtek ellen, mire Wekerle Sándor miniszterelnök válaszában a Háznak majdnem osztatlan helyeslése közben elítélte a vallási felfogás bevitelét a napi politikába, beszéde második és fontosabb részében pedig az egyházpolitikai javaslatok szentesítéséről emlékezett meg.

— Erős meggyőződése, hogy a szentesítés be fog következni, mert a politikai előzmények után mást várni nem is lehet. A szentesítést eddig megstörgetni, nem tartottuk politikailag ildomosnak, de annyit mondhatok, hogy ha a közbéke érdekében erre szükség lesz, tudni fogom kötelességemet. Körülbelül ezeket mondotta Wekerle Sándor miniszterelnök közfigyelemben részesülvén a Ház minden oldaláról.

Ugron Gábor meglegedését nyilvánítja a miniszterelnök felvilágosító szavai felett és az egész baloldali helyeslése között csakis az ellen emel kifogást, hogy ezeket a dolgokat a képviselőházban éppen Herman Ottó hozta szóba, a ki a katolikus egyházi javak szekularizálásának követelésével és más

tulzásaival szintén hozzájárult a mai helyzet megteremtéséhez.

Hermann Ottónak személyes kérdésben való felszólalása után a belügyi költségvetéshez először Apponyi Albert gr. szólott hozzá.

A nemzeti párt vezére jelezvén az általános politikai konstellációt, annak a nézetnek adott kifejezést, hogy a bajokon a 67-es pártok egyszerű egyesítésével segíteni nem lehet, mert szerinte meg kell változtatni azt a politikát, a mely hitelét veszített, a mely a bajok felidézéséhez nagyban hozzájárult, azoknak lecsillapításához azonban legkevésbbé sem alkalmas.

A Székesfehérváron történeteket elitéli Apponyi gróf, de a szomorú okozatnak okai után fűrkészve, arra a meggyőződésre jut, hogy miután a katolikusoknak törvényes szervezatióját, az autonómiát hátráltatják — a katolikus felfogás mindenféle más uton keres nyilvánulását.

A mezőgazdasági válsággal foglalkozva, sikeres megoldására szintén alkalmatlannak tartja a kormányt, a melynek közjogi politikája által ki van zárva még a lehetősége is annak, hogy legalább a hitelorganizáció és a vám- és fogyasztási adó törvényhozás terén önállósághoz jussanak.

Bizalmatlansági többlettel kell adóznom oly kormány iránt, így folytatja beszédét, a mely a magyar nemzet közjogi állásának, a magyar királyság állami függetlenségének ismerveit nem képes a közélet terén megvalósítani.

A közigazgatási reform kérdésére áttérve mindenekelőtt kijelenti, hogy nagy különbség van a mai és az 1892-ik évi helyzet között. Akkor egy nézet volt a kormánnyal — ma nagyon sok választás el őket egymástól a közigazgatás mezején. Esetelvén a választási visszaéléseket, melyeket legtöbbször még oly leplezetlenül követtek el, aberismussal vádolván a belügyminisztert, mint a ki a törvényt és a megyék autonóm jogkörét nem tiszteli; a közigazgatási reformról a következőket mondja:

Legyen az organikus törvényalkotási mű és készítse el olyan kormány, a melyre bizalommal lehetne azt a nagy hatalmat rábízni, a mely garanciát nyújt az iránt, hogy a ráruházott hatalmat az adminisztráció és nem a párturalom érvényesítésére gyakorolja.

A jelenlegi kormány és legfőképen a belügyminiszter ezt a bizalmat a maga számára nem vírdíkalhatja — nem fogadja el a költségvetést.

Hieronymi belügyminister ezután hosszabban védekezik, minden eddigi szónokra azt akarván rábizonyítani, hogy tévedett. Pedig

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1894. November 21.

Debreczeni visszaemlékezések

és
az én E. betűm.
Irja: E. KOVÁCS GYULA.
(Folytatás.)

Tehát én szóba sem jövök. Semmivé lettem.
Ótőle már jelent meg vers nyomtatásban a vasárnapi újságban!!
Tölem még nem.
Borzasztó!
Hiszen tulajdonképen tölem kellett volna először megjelenni.
Én vagyok a régibb debreczeni diák.
Miért is jöttem ki az iskolából? Persze — — — Én itt hanyag lettem, ők meg tanulnak. Erőt vettem magamon. Mulattunk. — Aztán elváltunk és soh se láttuk egymást.

Másnap a kaszinóban rákerestem a versre a vasárnapi újság kötetében. Nagyon, nagyon szép volt. Az ma is.

Kiírtam, megtanultam, szavaltam. Győztem, mert benne, mégis szomorkodtam. Elcserepedve, majdnem kétségbe esve, irtam folyton. Végre írtam olyat, hogy jónak találtam, érdemesnek arra, hogy ki is nyomtassák. Feladtam a „Vasárnapi újság”-ba Pákh Albertnek. Akkor a „Szerkesztői mondanivalók”, az Pákh maga írogatott, szikráztak az

elméncségtől. Az volt a lap legolvasottabb része. Csak ugy leste az ember! Találhattam, hogyha ki nem adja: hogy figurázza ki? Első pár sorom így hangzott: „Hozzám lebeg tündöklő ruhában.” — Remegve gondolkoztam: „hátha azt üzeni, hogy: „csak hadd lebegjen, mi ugyan vissza nem tartjuk” — vagy hogy „biz az lelebegett a kosárba” stb.

De nem! Ez a szégyen nem esett meg rajtam, de bizony nem ért az a dicsőség sem, hogy kinyomatta volna.

Szószserinti üzenete ez volt: „Tehtéségről tanuskodik. Ajánljuk Aranyt, Petőfit és Tompát.”

Ezt a pár sort is kivágtam a lapból és eltettem. Megfogadtam a tanácsot: nem csak olvastam a dicső Háromságot hanem: velők éltem mintegy, szellemükben laktam. Többször azonban nem mertem alkalmatlanokdni. Le-le mondtam a versirásról; meg-meg neki fogtam. Nem lehet e betegségből soha kigyógyulni.

Egyszer csak Kovács Gyulától újabban egy leíró költemény jelenik meg s újból a vasárnapi újságban. Címe: „A Tiszánál”. Ezt már magam olvastam. Szébb mint a másik. Minő plastikus nyelv, mily gondolatbőség, zenei hullámzás! mily festői képek! hangutánzatokban milyen elragadó!

Hogy nemcsak nekem, nemcsak a hírneves Lugossy Józsefnek, nemcsak Debreczennek tetszett: bizonyítja, hogy irodalomtanáraink, tankönyveink, különösen a deszkák és alliteratiók magyarozatánál, több sorait, strófáját, ugy tudom, még ma is mintaképtül idézgetik.

Ezt én így ki nem állom! Nekem ezt a fiut akárhogy, akármint személyesen meg kell ismernem. És ha fiúnak is olyan, mint poétának: jó barátomnak kell lennie! Hiszen ugy is annyi, mintha tanulótlársak volnánk. Jobban szeretném ugyan, ha én lehetnék a küllőmb, a nagyobb. Ha én tudnék szebb verseket írni. De ha lehetetlen: megpróbálom legalább szeretni. Ha lehet duplán: ugy is mint barátot, ugy is mint poétát.

Jegyet a vasútra csak Debreczenig váltottam.
Megyek, robogok — — —
Felbarnul a kollégium teteje. Dobogtatja szivem a kétágu torony. Kiszállók és begyalogolok egyenest a kollégiumba. Négy esztendő után... Hogy esett azt látni!... Kérdezem Cziberét, a diák mosóné Cziberénét, — a szép mosó lány, Csizbere Czilinek a tulajdon apját, a különös pontos ámbár két ballábu jó Czibere Jánost, a híres pedellust:

— Mék szobában lakik Kovács Gyula?

— A kilencziben — felel rám nyult ábrázattal — rám ismert bizonyly. A kilencz! Nagyyszeri!

Beköltözökde sem első hónapjaiban én is épen a kilenczben laktam.
Kopogtatok.
Szabad!

Mosolyog, de ismeretlen arcok, megannyi élő kérdőjelek.

— Kovács Gyulát keresem, Kovács Gyula vagyok.

Az a ki négy évvel ezelőtt komédiás lett, a mit bizonyosan önk is tudnak.

— Kovács Gyula nincs ittthon — mondják. Most ment ki. De tessék letltni. Okvetlenül hazajön, mert fontos dolga van, Szó ide, szó oda.

Hamarosan összeismerkedtünk.

Könyven ment az akkor.
Szétnézek... Szemügyre veszem szobát. S mondom:

— Haj! Az én időmben nem ilyen kopaszok voltak itt e falak. Itt függött Mazzi József a pesti nemzeti színház első tenoristája mint Hunyady László; itt Lendvay Márton mint Bánkban, amott Hollósy Kornélia mint Gara Mária. Itt két oldalt Egressy Gábor mint Gritti Lajos és Szentpétery Zsigmond mint Zách Bódog. Amottan Petőfi, emitt meg Lisznyay piros hajókájú pitykés dolmányában. Mert e szobában én voltam a kultuszminiszter, a rend és tisztaság őre. Dede Lajos fatigymiszter Mile Jóska gertya és pénzügyminiszter. Szoba főnök Győrfi Károly, a nagy, kövér, kedves mókás ember. Olvasó egyletünk szépirodalmi lapjaink képmellékleteiből a színészeket és költőket nagyrészt megvettem, berámáztattam és tele aggattam velők a falakat. Kimeszeltettem fönn a padlás deszkázatát, kisépértettem lenn az ágyak alját is. Denique a kilencznek nem volt párja akkor. No de... itt a nagy pillanat — kinyílik az ajtó. Kitágul a szemem.

Belép egy kopottas, vézna, szőkés nyulánk, kissé himlőhelyes, nagy kék szemű fiú. Egyik szemén valami fátylószerű hályog fehérlett. Kovács Gyula — mondják. Minden ismeretlen jelentős embert tulajdonai, megelőző hire után, — ellenálhatlanul képzelünk ilyen vagy olyan külsejűnek; nagy ritkán el is találjuk, de legtöbbször nem.

Igy voltam én a jelen pillanatban. Képzelt alakomban nagyot csatkozottam. Szeretett druzsám név és szivrokonom, kellemetlen benyomást tett reám. De tekintetében annyi őszinte jószág, átlátszó szelidség és valami különös beszédes borongás ült, hogy lelkemben a pillanatnyi visszatetszés csakhamar rokonszenyes mozgalomná olvadt.

Ott állott egy percig szótalanul némán egymásra bámulva a két Kovács Gyula. Majd ő motyogni kezdett, de mit nem értettem, mert nem is akartam; mert már készen lettem vidám mondokámmal, hogy én szóljak először. Meg is szólaltam hát:

— Kedves druzsám! Hát én vagyok az a másik.

Tudod az a ki elszökött. Abba az osztályba jöttél, melyből elszökötem. Abban a szobában lakol, a melyben én is laktam; engem is Kovács Gyulának hívnak; téged is; verseket írsz te is, én is; ha benn maradtam volna, most együtt járnánk, együtt élnénk s okvetlenül tegeznők egymást miért ne most! Nem igaz? Szervusz! Összeülekeztünk. Elbeszélgettünk egész délig mindaddig, míg csak a cipőp nem kezdették osztani; míg csak az alumnemi ebédre nem csengették.

Áldjon meg az isten! Nekem a délutáni

a tévedést talán magához sokkal közelebb kellett volna keresnie.

A választási visszaélésekre vonatkozólag felállított azon elmélete p. o., hogy az ellenzék is követ el visszaéléseket, hát akkor mért ne szabadna a kormánynak is elkövetni, már oly vastag tévedés, hogy ilyesmit miniszteri székéből nem szabadna hirdetni, mert a mint Ugron Gábor egy ritka nagy hatást keltett polemikus beszédében kimutatta, az ilyesmi a korrupció felbátorítása.

Beszéde elején a szepcsei törvényszerűségeit bizonyította Ugron s a további vita majdnem kizárólag ennek a törvényszerűségnek az ismertetésére szorítkozott. Részt vettek benne Ivánka Oszkár, Szentiványi Kálmán, Issekutz Győző; a miniszter és főispánok védelmére Reiszig Ede államtitkár mondott rövid beszédet.

A mai nap utolsó szónoka Hörváth Gyula volt, a ki rendkívül élesen bírálta a belügyminiszter politikáját, minden irányban kifogásolta intézkedéseit — költségvetését azonban mégis csak elfogadta.

A politikai helyzet.

A politikai helyzet mint a „M—g” írja ma sem változott, ma sem tisztult a tegnapioz képest. Wekerle miniszterelnök, mint ezt hétfőn a szabadelvű pártnak kijelentette, személyesen megy Bécsbe a szentesítésért. Ha megkapja a polgári házasság szentesítését, a mi legalább is valószínű, az egyházpolitikai harcoknak vége még korántsem lesz, mert mint illetékes helyről értesülünk, a főrendiházi ellenzék számában meggyarapodva fogja a felekezeti különbség törlését követelni. Eddig ugyanis a főrendiházi ellenzék vezérének tizenkét oly főrendi tag jelentkezett, kik az első szavazásoknál vagy absztentáltak, vagy épen a kormánnyal szavaztak, s így a javaslatok másodikori leszavazását biztosra veszik.

A párisi Tams mai számának vezércikkében szintén a magyar politikai helyzettel foglalkozik. Az érdekes cikkből adjuk a következőket:

„Minden nap, mely elmúlik a nélkül, hogy Magyarország apostolikirálya megadná szentesítését az egyházpolitikai javaslatokhoz, növeli az általános bizonytalanságot s a budapesti kabinet nehézségeit. Wekerle ur bi, zonyára naponta feljár az ódon buda várpalota legmagasabb fokára és így szól kollegájához, Szilágyihoz: Anna, hugom Anna nem látasz semmit jöni? — és a bécsi uton a királyi pecsétet levelet hozó futár száguldó paripéja helyett az igazságügyminiszter nem lát semmit, csak zöldelő fűvet és ködbe vesző nap sugarakat,

Komolyan, ez a helyzet nem nyulhat a végtelenbe. A kormány a levegőben függ. Egészen merészen keresztül akarja vinni az összes egyházpolitikai javaslatokat. Hallatlan erőfeszítésekkel sikerült oly szavazatra kényszeríteni a főrendiházat, melytől minden ösztöne irtózik.

Ugron Gábor a közigazgatásról.

— Beszéd a képviselőház nov. 20-ikán tartott üléséről. —

T. Ház! A t. belügyminiszter ur az ország közigazgatási törvényeiben való tájékozottságának fényes próbáját kívánta adni,

midőn indokolni óhajtott, hogy mi alapon változtatta meg azt a törvényhatósági határozatot, a mely kimondta, hogy Szepczen kívánja meghagyni a szolgabírói székhelyét és Bázint jelölte meg új székhelyül. Erre a miniszter ur az 1886-iki törvény szakaszai közt teljesen elvétezt és tájékoztatatlanságát nagy bátorsággal hirdette s mindnyájunkat a küzdőterre szólított, hogy csafoljuk meg, ha nincs igaz. A miniszter ur, a mint emlékeztethet a t. Ház, a 8. §-ra hivatkozott, mely azt mondja, hogy magán felek a határozatot ellen, azok kézbesítésétől, illetőleg kihirdetésétől számított 15 nap alatt felebbezhetnek és hogy a magán felek által beadott felebbezések esetében, a miniszternek joga van megváltoztatni a határozatot hozni. A miniszter ur az egész közigazgatásról teljesen téves, vagy semmi fogalommal sem bír. (Derűtség balfől. Mozgás jobbfől.)

Téves fogalom az, ha azt hiszi, hogy egy szolgabírói székhely áthelyezése magánfelek ügye. Éppenséggel nem ismeri a közigazgatási törvényeket, melyeket kezelni hivatta van, mert ha ismerne, tudná, hogy a törvényhatósági szabályrendeletek eminsentár-gya, hogy hol legyen a szolgabírói székhely. Hogy pedig ez a törvényhatósági szabály, rendeletek tárgya, utalok a törvény 7. §-ára a mely így szól: „A törvényhatóság azon határozatait, melyek természetüknél fogva az illető feleknek kézbesítendők.”

Azután rendelkezik az a) és b) pontban, hogy mily módon kézbesítendők. Később rendelkezik azon szabályrendeletek tárgyában, melyek közérdekű voltakna fogva közhírré teendők.

Hieronymi Károly belügyminiszter: Olvassa tovább.

Ugron Gábor: Jó lesz előbb megmagyarázni. (Olvass): „a) a vármegyékben a rendezett tanácsú városoknak közvetlenül nagy- és kiközségeinek pedig a járási főszolgabírák útján nyomatásban vagy könyomatu másolatban megküldetvén, ott a helybeli szókasköz képest nyolcz nap alatt közudomásra juttatandók:

b) városi törvényhatóságokban az ott szokásos módon (hirlapokban való közlés, falragasszal, kifüggesztés stb) szintén 8 nap alatt nyilvánosságra hozandók.”

A miniszter ur megint nem érti a közigazgatás természetét. Az ügy megítélésére az a lényeges, hogy közérdekű határozatok és szabályrendeletek az 1886. törvény 7. §-a értelmében nem kézbesítendők, hanem közhírré tételnek. Továbbá ugyanezen törvény 11 §-a megmondja, hogy a törvényhatóságok szabályrendeleteiket bemutatják a miniszternek; a miniszter azokat nem változtathatja meg, csak hogy ha kifogása van — a mit a 12 § részletesen leír — felkérheti a törvényhatóságot bizonyos esetekben — a 12 § megmondja, mely esetekben, a mint következik: „ha a bemutatási záradékkal való ellátás céljából felterjesztett szabályrendeletek az illető miniszter a bemutatási záradékkal való ellátását ideiglenesen vagy véglegesen megtagadja, ez esetben határozatát indokolni tartozik. A miniszter a törvényhatóság szabályrendeletén változtatást nem tehet, csak egyszerűen a bemutatási záradékot tagadhatja meg. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) Ez áll a szabályrendeletek keletkezéséről, de itt nem akként áll a dolog. Hiszen arra, hogy Sempcz a járás székhelyét képezze, volt törvényhatósági statutum, mely bemutatási záradékkal ellátott. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) Ha a törvényhatóságot föl-szólították, hogy a járás székhelyének kérdését vegye fontolóra s hozzon határozatot és a törvényhatóság azt határozta, hogy a székhelyet meghagyja Szepczen, akkor nincs semmi törvényes mód arra, hogy a miniszter ur teljesen ellenkező határozattal azt Bázinba tegye át (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon), mert a törvényhatóság fennálló statutuma jogérvényes bemutatási záradékkal el van

látva s mint ilyen mindenki által respektálendő, még a miniszter ur által is. (Élénk helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.)

Az a baj Magyarországon, hogy a közigazgatási téren azt tapasztaljuk, hogy nincs az a vármegye, a melyben tiszter jobban ne tudná és precízebben ne alkalmazná a közigazgatás törvényeit, mint a belügyminiszteriumban. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) Ha valami megrontja Magyarországon a közigazgatást, megrontja a belügyminiszterium törvénnyelatlansága, szándékos és erőszakos eljárása, mely szerint ugyanazon ügyben a belügyminiszteriumnak gyakran ugyanazon ügyosztályai, de legtöbbször különböző ügyosztályai ellentétes határozatot hoztak (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.)

Szerencsétlen gyakorlat van a mi belügyi kormányzatunkban. Nem azt nézik, hogy mi a törvény és mi annak a törvényhatóság-nak szabályrendelete? Minden törvény és, minden szabályrendelet felett egy orákulum van, melynek megnyilatkozása előtt a belügyminiszter meghajlik: ez az, hogy megkérdi a főispánokat, vagy a főispánok a maguk szántából informálják. A főispáni információ az, a mely szerint Magyarország közigazgatását, nem a törvény hanem a szabályrendelet. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.)

Ennek ezután az a következtetése, hogy az a főispán, a ki legkevésbé gondol az állam érdekével és az állami érdekert csak egyszerűen takaról szokta felhasználni arra hogy a párt érdekeit és célzaita érvényesítse, (Zajos helyeslés a bal és szélsőbaloldalon) a helyett, hogy a belügyminiszteriumban korlátra találja és a helyett, hogy ezek a főispáni törvénytelenségek, tulkapások, és tulkapásra való bíráskodás belügyminiszteriummal visszautasítottattnak vagy megtorlatatlannak, ellenkezőleg folytonos bátorításban részesüljen. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.)

A ki a magyar közéletet ismeri, jól tudja, hogy mihelyt a főispánnak vagy az ő klikkjének érdekei valamely vármegyey kérdésben nem érvényesülhetnek a vármegyénél, akkor megkísérik érvényesíteni a belügyminiszternél. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) Ha a belügyminiszterium nem akar neki szolgálni, nem és akarja a közigazgatás érdekeit földolozni: akkor előállanak a személyes fenyegetésekkel, hogy a kormányzó hatalmat mindjárt rendelkezésükre bocsátják. Egyik miniszter ellen kijátszati a másik és harmadik és megtörténik, hogy a miniszterek egyes kérdéseknél határozatot hoznak és mikor már megvannak az intézkedések, egy másik befolyásosabb miniszter protekciójával az egész keresztül húzatik, (Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) Ez sem titkolatik az országban. „Ez az, a mi megmérgezi az ország politikai közérkölségét, és az, hogy mindennek van ereje Magyarországon; csak a törvénynek nincsen. (Élénk helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.) Tisztelnék itt urat és befolyásos szolgát egyenlően, de a mit nem tisztel senki, az a törvény. (Élénk helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.) Ezek és ezek, közigazgatásban és más fórumokon csak azon török a fejüket miként lehet ügyes, furfangos módon a törvényeket kijátszani.

Hogyan lehessen egy nemzetnek nagygyá lenni, egy országot politikailag erőssé átváltoztatni, a melyben a törvények tisztelete nem képezi az államélet alapját? (Élénk helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.) Ha valami t. ház, már a szemczi eset is mutatja világosan, hogy az igen t. belügyminiszter ur vagy félre volt vezetve, vagy a törvény értelmét és lényegét nem értette meg, mert egy oly ügyben, mely tisztán szabályrendelet-hozásának képezi tárgyát a törvényhatóságok-nak, mert a törvényhatóság fennálló statutuma jogérvényes bemutatási záradékkal el van

semmisítve volna a határozatot, ellenkezőleg a régi fennálló szabályrendelettel szemben önhatalmulag a vármegye határozatának létrejötté és hozzájárulása nélkül, egy új helyre tűzte ki a szolgabírói székhelyet.

És milyen példával végezte a t. belügyminiszter ur beszédét. Tudjuk jól, hogy ha a törvények és az alkotmányos élet tekintélyére akarunk támaszkodni, akkor kell, hogy az erkölcsi tisztaság tekintélyére támaszkodjunk. A parlamenti kormányzat pedig csak akkor támaszkodhatik tekintélyekre, ha az erkölcsi tisztaságban jó példát jár elő. De hogy ha a képviselő megválasztásánál a politikai és társadalmi korrupciónak minden neme kimerítették, hogy ha a diadalmas, a dícsőített, a győztes az, a ki tovább győzte korrupcióval, — a közigazgatási erőnek és hatalomnak felhasználásával: abban az államban a parlamenti kormányzás elveszti magas tekintélyét és a nemzetre való jótékony hatását. És ha a nép lemond arról, hogy az alkotmányos jogok gyakorlásának rendjén változtassa meg a maga rossz helyzetét, ha lemond arról, hogy a maga igényeit és törekvéseit tisztán törvényes uton és eszközökkel valósítsa meg: akkor bekövetkezik az, a mit nyugaton látunk, a forradalmi és felforgató pártok szervezkedése, mert azt mondják, hogy a parlamenti korrupcióval szemben az egyéni jog, a társadalmi tisztaság, a néprtegek követelményei és igényei nem érvényesülhetnek. (Élénk helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.)

És midőn, t. Ház, itt arról van szó hogy a választásoknál visszaélések követteknek el, Magyarország belügyminisztere azt a nyilatkozatot teszi, hogy igen, követnek el, visszaéléseket, de mindkét oldalon és felszólít arra, hogy ha azt kívánjuk, hogy visszaélések el ne kövessenek, úgy ne kövessenek el azok sem az egyik, sem a másik oldalon.

Engedelmet kérek t. belügyminiszter ur, de egy politikai hatalommal bíró kormányfőrtől egy ily nyilatkozat csak bátorítás a visszaélésre, a mely egyebet nem kíván meg, minthogy az ellenpártól is lásson visszaélést és arra fekteti saját visszaélésének jogát. Jogot akar tehát szerezni, hogy saját visszaélését takarhassa és csak a látszatot akarja megvédeni, mikor azt mondja, hogy ha más oldalon visszaélnek, akkor visszaéléssel szemben mást, mint visszaélést alkalmazni nem lehet. Tehát visszaélést visszaéléssel állítani szembe, ez a belügyminiszter ur felfogása szerint helyes; (Helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.) Holott neki azt kellett volna kijelenteni: én itt kinyilvánítom, mint Magyarország belügyminisztere, hogy ha választási visszaélések felmerülnek, én azokat le fogom sujtani és el fogom tiporni, tekintet nélkül arra, vajjon ezen párt tagjai által követettek-e el, vagy nem. (Élénk helyeslés szélsőbaloldalon.) Ez volt volna helyes kijelentés és ezt tudtuk volna helyeselni; de engedjen meg a t. miniszter ur, hogy midőn Magyarországon mint csak a legközelebbi időben is oly választások történtek, melyeknek a botrányossága s az embernek baromként való megválasztása, a szolgabíráknak jelenlétében és hajcsári minőségben való felhasználása mellett hajtattak végre, akkor előállni és azt mondani, hogy a másik részről is történt visszaélés és figyelmeztetni, hogy a másik részről se éljenek vissza, akkor mi sem fogunk visszaélni; ez az erkölcsi alapot az egész kormányzat terén teljesen nélkülözi. (Zajos helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.)

Ha az ellenzék a választásoknál visszaélést követ el, ezt helytelenítem, mert senki nem szabad visszaélést elkövetni, mindennek a törvény határain és korlátain belül kell maradni. De, t. Ház, az ellenzék mi-csoda hivatalos hatalommal és mi-csoda köz-hatalommal élhet vissza? Hiszen a sérelem abban van, hogy azon közhatalom, mely arra volna hivatva, legyenek azok akár ügyészségek, legyenek akár a közigazgatás fejei, szol-

gabírák, alispánok, főispánok, a kik közhatalommal vannak felruházva és közpénztárákból vannak fizetve, a kik a közérkölségnek és a törvényes rendnek kell, hogy legyenek őrei és ne álljanak a korrupció élére, a főispánok ne legyenek megvesztegető bandák fejei. (Zajos helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Egyenlő lábra állítani a visszaéléseket azok között, a kik az ország hivatalos hatalmát, hivatalos állásaik tekintélyét és befolyását használják fel, azokkal, a kik csak egyéni tekintélyüket, vagy tevékenységüket vonhatják be a visszaélések keretébe: ez két különböző dolog. (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.)

Mert ha a nép azt látja, hogy egyének vétkeznek, tudja, hogy mindig voltak gyarló, gyenge és féktelen emberek; de ha azt látja, hogy a hatóságok mint valódiságos hatóságok privilegiumot üzik a visszaéléseket, a választót megfélemlítik és hogy egyéb nem történik, mint a választó-kerületeket gondosan praeparálják, hogy választás idején a főispánoknak és az ő közegének teljesen a kezükben legyenek; — mikor azt látjuk, — hogy az ország egész politikai szervezete egy párt érdekében használják ki: akkor engedjen meg a miniszter ur, azon nyilatkozatok melyeket a választási visszaélések tekintetében tett, nem egyéb, mint a korrupció felbátorítása.

Nem fogadom el a költségvetést. (Zajos helyeslés és hosszasan tartó éljenzés és taps a bal és szélsőbaloldalon.)

Kossuth Ferencz diadalutja.

Székhelyhid, nov. 20.

Érmihályfalváról, hová nagy tömeg kísérté Kossuthot, délelőtt tíz órakor indult el külön vonaton a társaságban levő képviselők és több mint kétszáz ermihályfalvi lakos kíséretében.

Székhelyhidon sok száz ember élén Noszlopy, Rigó Lajos képviselők, Marjay Péter, Székhelyhid város nevében podig Barabás János üdvözölték Kossuthot.

Kossuth röviden felelt. Válaszában hangsúlyozta, hogy bár még nem magyar állampolgár, de a ki Kossuth nevével viseli, az sohasem szűnik meg magyar lenni; évek hosszú során keresztül e névvel fizte össze a művelt világ Magyarországot. Az elnyomatás korszaka alatt, — mondá — atyám házában kereste a világ a magyar hazát. E tűzhelynél tanultam meg lelkesedni, annyira, hogy megmaradt magyar szózatom. Ezután reményét fejezte ki, hogy Magyarország békés uton is elérje függetlenségét.

Leikes éljenzés közben, bandériummal, zeneszóval indult a menet Noszlopy házához, hol villásreggeli volt.

Délután egy órakor a piac térről mentek, hol a felállított emelvényen Kiss Albert képviselő üdvözölte lelkes szavakkal Kossuthot. Székhelyhid, — ugymond, — megmutatta, hogy a Kossuth név iránti kegyeletet össze tudja egyeztetni a király iránti tisztelettel. Erre csak alkotmányra érott név lehet képes. Kossuth most itt van, üdvözli őt és fogadja, hogy míg a negyvennyolczas törvényekben lefektetett elvek mellett küzd alkotmányos uton, törvényes eszközökkel, ő hű követője lesz.

E szavaknál megölelték egymást.

Kossuth Ferencz így válaszolt:

A kivel most kezelt szorítottam, az az isten igéjét hirdeti a templomban, és az igazságot az isten szabad ege alatt. Ha ily támog-

nincs olyan kegyetlen és igazságtalan gazda, mint ő, egyiket sem gyűlölték és egyikőt sem féltnek annyira a munkái, mint Strange Roberttől!

Ő elnyomója a szegényeknek az atyátlan árváknak, és az özvegyeknek; — igen kisasszony, ő egy nagyon rossz ember; senki sem mond jót róla a gyárakban — nem soha egy árva szót sem; az emberek átkozzák midőn látják!

Priscilla, magának nincs joga a testvéremet ilyen bizonytalan vádaskodásokkal megijeszteni, — mondá Dávid haragosan. Nézzé — Aura egészen elszápadt!

Ha van valami volódni mondani valója ellene, mondja ki nyíltan; ezek az általánoságok nem számítanak semmit.

Dávid urfi, ha időm volna reá, tudnék én ez urfinak egy tuczt — sőt száz megtörtént adatot mondani, de most csak egyet mondok el. Az anyámnak egy cousinja volt a szolgálatában, egy szegény fiu a ki sorvadásban szenvedett.

Nagyon ügyes munkás volt; a legjobbmintákra való színeket ő tette fel a gépre; erre a munkára egy sem volt olyan ügyes, mint ő, de mindig szegény volt, mert a fizetését a doktorokra és az orvosságra költötte, mert nagy családja volt. Egy napon egy nagy londoni cégtől több száz méter szövete megrendelés jött a gyárba és Strange ur maga ment le a dolog felől intézkedni és azt mondta, hogy a megrendelésnek egy bizonyos idő alatt eleget kell tenni. Jősi felállott és azt mondta, hogy ő a munkának a reál eső részét nem tudja felvállalni — kivéve, ha segítséget kap, mert, mondá a felesége minden órában várandós és felemlelt egy fiatal munkást, a kiről tudta, hogy reá bízhatja a dögát, ha a munkája mellől hirtelenében haza hívhatná.

(Folyt. köv.)

vonattal indulnom kell Kassára; ezuttal többet nem találkozhatunk, hát ez a pár óra csak bevezetés volt most. Május elején idején a társaságunk Debreczenbe a nyári időnyre; itt maradunk szeptemberig, majd csak akkor ismerkedünk valójában össze.

— Elváltunk.

(Folytatása köv.)

Aura.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította:

AMICA.

XIX.

(Folytatás.)

(37)

Aurát, a város első szabójánál rendelt fehér selyem ruhával és finom csipke fátvillal ajándékozta meg, a két kis testvérei kék selyem kosszorú leányi öltözetet kaptak és aztán a Smokinghami Királyi Kaledoniái Hotelbe vett ki szállást magának, s a Hotel nagy ebédlő termébe az általa meghívott százötven vendég számára igen pompás vilásláreggeli rendelt.

Ez sem Dávidnak, sem Aurának nem volt kedve szerint — a gyász letevése, ez a hűhó és nyilvánosság a bálványolt anya halála után ily korán, leirhatatlanul fájt és megbotránkozottatta őket — ide egyik sem érezte magát arra, hogy fellázadjon, vagy elmentmondjon. Dávid azt mondta: „Mikor valaki még a betevő falat kenyérért is leköteltette egy embernek, bajosan panaszkodhat, ha annak szarvas gombát és pezsgőt tesz nekik adni; és Aura, nekem be kell ismerned, hogy ő valóban nagylelkű és pazarul bőkezű mindnyájunk iránt.”

— Én is azt gondolom, — válaszolá Aura.

Körülbelül négy nappal az Aura esküvője előtt együtt ültek a Dávid kis lakása nappali szobájának a tűzhelye előtt. Aura kedvét találta benne a testvére új lakását rendezni, csinosítani és a mennyire a körülmények engedték, kényelmessé és otthonossá tenni. Ez sokkal több örömet okozott neki, mint Madame Mathildnál az új ruhái felpróbálása.

— Mikor az ember oda jut, hogy elkezdett sarat enni, nem sokat határoz, hogy az milyen minőségű.

— Édes Aurám neked nem szabad így beszélni! — mondá Dávid gyöngéden átölelve a leány derekát.

Az öreg Robert nem rossz fiu. És én valóban azt hiszem, hogy ő jó előzőkény és engedékeny férj lesz; arról pedig meg vagyok győződve, hogy téged nagyon szeret.

— Azt gondold? — és Aura küssé megrázkodott.

Ő csak egy tapasztalatlan leányka volt, és falusi neveltségének a szabadsága dacára nagyon ártatlan gondolkodású leányka; de valami finom női ösztön még is tudtára adta, hogy Strange Róbert miféle szeretettel viseltetik iránta.

— Olyan szerelem az — gondolá magában — mely fél év alatt elmúlik. Ő nem engemet szeret; ő a külső megjelenésemre szereti. Az, hogy én mit érzek és mit gondolok — ő előtte semmi; ő csak azzal gondol, hogy én milyennek látsum.

Midőn megunja az arcomat, irántam való szívessége megszűnik.

De Aura ezt nem mondta hangosan.

— És — folytatta Dávid — drága Aurám, ne feledd el, hogy te milyen jó voltál hozzánk! Itt vannak a gyermekek, a kiket neveltetelni kell, és róluk gondoskodni, és itt vagyok én. Édes, én soha sem tudom eléggé megköszönni a mit értem tétél: —

Ez némi vigasztalásom! — válaszolá Aura melegséggel.

— Te látod, hogy ez az állás mit jelent nekem, folytatá Dávid, barna fejét az Aura vállára hajtva, a mint az este homályban a tűz világa mellett együtt ültek, — ez azt jelenti, hogy ha kitarással és keményen dolgozom egykor gazdag ember leszek, hogy elég pénzem lesz arra, hogy vissza menjek és a régi kedves otthonomban lakjam, és olyanná tegyem azt, a milyen a nagyatyánk idejében volt; és Aura még ennél többet — sokkal többet jelent! — Azt jelenti, hogy egykor felemelt fővel mehetek a kastélyba és Marchmont urtól bátran megkérhetem az Oliva kezét.

— Tehát te szereted Olivát?

— Jobban, mint az életemet! — Aura te nem gyanítottad ezt?

— Én azt gondolom, hogy igen, — mondá Aura küssé mosolyogva. Az utóbbi időben gyanítottam.

— De vajjon vár-e Oliva reád?

— Oh, igen; arról meg vagyok győződve! — válaszolá Dávid egész biztosan, a mint álmódzva nézett a tűzbe.

Aura hallgatott. Ő jobb jellemismerő volt, mint a testvére és ő nem volt oly bizonyos az Oliva állhatatosságáról, mint Dávid. E pillanatban az ajtón való kopogtatás ráta fel a testvéreket a bizalmas beszélgetésükből.

— Blake Priscilla kíván a kisasszonnyal beszélni, — mondá a házi asszony, És Priscillát, a régi cselédjüket beeresztette.

A testvérek mind a ketten felállottak és barátságosan kezelt szorítottak vele és Dávid meggyújtotta a lámpát.

Priscilla nyugtalannak és izgatottan látszott. Várakozott, míg a háziasszony kiment és betette maga után az ajtót és ekkor a kezeit összekulcsolta Aurához fordult és ijedt hangon azt kérde —

— Oh, drága jó kisasszonyom, igaz-e

— valóban igaz-e a mit hallok?

— Priscilla, mi az, a mit tudni akar?

— Igaz-e, hogy Strange urhoz megy férjhez? — En Livornóban voltam a nagynénémél és csak ma reggel jöttem haza és az első hír, a mit hallottam, az volt, hogy Aura kisasszony Strange urhoz megy férjhez Oh, kisasszony, nyugtasson meg, mondja, hogy nem igaz!

— De igaz, igen, Priscilla — tökéletes igaz. Én — mondá némi megróvással a hangjában — Strange urhoz megyek férjhez, — és a jövő pénteken, azaz e hó 20-án a Szt. Mária templomban lesz az esküvőnk.

— És még azonfölül pénteken! — kiáltá Priscilla.

— És mind a két kezével eltakarta az arcát keservesen kezdett sirni.

— Édes jó Priscillám, — mondá Dávid félgy nevetve, de némi bosszúsággal, ugyan mit talál azon sirni valót? Egy esküvő örövendetes esemény, és nem szomorú. Aura kisasszonynak gazdag férje lesz, és mi mindnyáján jólétben és kényelemben fogunk élni!

— Oh, Dávid urfi, ne engedje meg, hogy Aura kisasszony azt tegye! Az urfi nem ismeri azt az embert! Ne, engedje meg hogy a testvére ahhoz az emberhez menjen! — volt a Priscilla válasza; és aztán ismét Aurához fordulva megfogta annak mind a két kezét.

— Oh, Aura kisasszony, — folytató — ha ahhoz az emberhez megy férjhez, halála napjáig minden órában meg fogja azt banni!

— De Priscilla — miért, miért? — kiáltá Aura, megijedve a jó leány komolysága által.

Mit vétett az a szegény Strange Róbert, hogy maga így beszéljen róla?

— Oh, a kisasszony nem tudja, hogy milyen híre van annak az embernek Smokinghamban! — A gyártulajdonosok között

H i r d e t é s e k.

Sz. **21131**—1894.

alisp.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhely-vármegyében fokozatos előléptetés folytán ürese-
désbe jött utadó számvevői állásra ezennel pályázatot nyitok, s
felkérem mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy az
1883. évi I. t.-cikkben előírt okmányaikkal felszerelt folyamod-
ványukat **előző évi december hó 15-ig d. e. 12 óráig** Udvarhely-
vármegye főispánjához nyújtsák be.

Ezen állás javadalmazása: 640 frt fizetés és 100 frt lakbér.

Székely-Udvarhelytt, 1894. évi november hó 17-én.

UGRON JÁNOS,

alispán.

941. (2—3)

Sz. **11052**—1894.

alisp.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán üresedésbe jött **radnóthi járási orvosi
állomás** betöltése céljából kihirdetett pályázati hirdetmény kellő
eredményre nem vezetvén, főispán ur ő méltóságának 616—894.
főisp. számú intézkedése következtében a kérdéses állomásra, mely
is 500 frt rendes fizetéssel van javadalmazva, ezennel újabb pá-
lyázatot hirdetek.

Felhivom tehát mindazokat, kik ezen állomást elnyerni óhajt-
ják, hogy pályázati kéréseiket az 1883. évi I-ső törvénycikkben
előírt képesítési okmányokkal, ugyancsint az 1893. évi szeptem-
ber hó 30-án 80099. sz. alatt kelt belügyministeri rendelet által
megszabott tisztviselői vizsga letételét igazoló bizonyítvánnyal
felszerelve legkésőbb **folyó évi december hó 31-ig** illetékes helyre
való fölterjesztés végett hozzám nyújtsák be.

Dicső-Szt.-Márton, 1894. november hó 10-én.

H. Gál Domokos,

alispán.

Sz. **5827**—1894.

közig.

940. (2—3)

Hirdetmény.

Alólírt városi hatóság ezennel közhírre teszi, hogy a város
tulajdonát képező alsó-, középső- és felső- (tóth-utcai), egyenként
3 kövű lisztelő malmok, nemkülönben a belpiaczi szemét és vá-
sárvám 1895. évi január 1-től egymásután következő évre **folyó
évi december hó 3-án** a városház tanácsi irodájában tartandó
nyilvános szó és zárt írásbeli ajánlatok elfogadásával bérbe fog-
nak adatni.

Kikiáltási árak:

- 1) az alsó malomra évi 2200 frt;
- 2) a középső malomra évi 3333 frt 33 kr;
- 3) a felső malomra évi 1600 frt;
- 4) a belpiaczi szemét- és vásárvámra évi 3333 frt 33 kr.

Árverezni óhajtok kötelesek az árverezés előtt a kikiáltási

ár 10%-át készpénzben letenni.

Bérlő biztosítékul egy évi bérösszegnek megfelelő készpénzt,
vagy óvadékképes papírt, esetleg ingatlanban legkevesebb kétsze-
res értékű ingatlant köteles nyújtani.

A városi tanácsból,

Nagy-Enyeden, 1894. évi november hó 14-én.

KOVÁCS,

polgármester.

Sz. **2685**—1894.

alkvi.

946. (1—1)

Árverési hirdetményi kivonat.

A sz.-kereszturi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság, közhírre teszi,
hogy az „Udvarhelymegye összesített árveréskönyve” végrehajtónak Veres József
és társai végrehajtást szenvedők ellen 56 frt tőke követelés és járulékaik iránti
végrehajtási ügyében a sz.-kereszturi kir. járásbíró területén levő, a gagyi 163.
sz. tjkvben foglalt és Veres Rebeka, Vonya Györgyné nevén álló:

506/2 hrsz ingatlanra 50 frt, 507/2 hrsz ingatlanra 17 frt, 509/2 hrsz ingatlanra 1
frt, 576/3 hrsz ingatlanra 24 frt, 577 hrsz ingatlanra 3 frt, 599 hrsz ingatlanra 3 frt, 700
hrsztatlanra 33 frt, 1032/2 1033/1 hrsz ingatlanra 18 frt, 1250 hrsz ingatlanra 21 frt,
1833/1 hrsz ingatlanra 49 frt; továbbá a gagyi 164 sz. tjkvben foglalt és Gothárd Sándor
nevén álló 262/1 hrsz ingatlanra 41 frt; végül a gagyi 165 sz. tjkvben foglalt és gagyi 200
sz. tjkvben Kovács József, Toldi Jánosné javára részben átvezetett 262/1 hrsz és részben
pedig a gagyi 214 sz. tjkvben Gothárd Sándor javára átvitt 262/2 hrsz ingatlanra együttesen
41 frt és az 1882/2 hrsz ingatlanra 64 frt, összesen 315 frt 50 krban ezennel megál-
lapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingat-
lanok az 1895. évi január hó 26-ik napján délelőtt 8 órakor Gagyi község há-
záján megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el-
adatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát vagyis
31 frt 50 krt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfo-
lyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igaz-
ságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött
kezehez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek
a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró telekkönyvi hatóságától.

Sz.-Keresztúron, 1894. évi augusztus hó 5-én.

C SERESNYÉS,

kir. aljbíró.

Van szerencsém a helybeli és vidéki t. cz. közönséget
értesíteni, hogy **üzletem átalakulván**, az ismét a
nagyérdemű közönség rendelkezésére áll.

Mivel üzlethelyiségem szomszédságába költözött a nagy
dohány-áruda, üzletemben a **dohányárlással teljesen fel-
hagytam** és helyébe a már bevezetett

FÜSZER- ÉS BOR-ÜZLETET

— megnagyítottam. —

Üzletemben kaphatók lesznek mindenem **fűszer-árak,**
sajtók és kitűnő, tiszta asztali-, csemege- és gyógyborok,
melyekről az alábbi árjegyzékkel szolgálhatok.

Á R J E G Y Z É K:

1 liter Hegyaljai aszu-szőlő bor	2 frt 40 kr.
1 butéla 0.7 liter Sauvignon, 1885-beli bor	1 „ 40 „
1 „ 0.7 „ „ 1888-beli „	1 „ 10 „
1 „ 0.7 „ Som 1890-beli „	— „ 80 „
1 „ 0.7 „ Carbenet 1888-beli „	— „ 70 „
1 liter Rizling	— „ 70 „
1 „	— „ 60 „
1 „ I-ső osztályú szinbor, ezelőtt 50 kr., most	— „ 46 „
1 „ II-od „ „ 40 „ „	— „ 36 „
1 „ Carbenet vörös bor	— „ 60 „
1 „ Rácztűrés bor	— „ 50 „
1 „ Kistűrés Szepőpálinka	1 „ 30 „
1 „ Hazai Szilviorium	1 „ 20 „

Az árak üveg nélkül.

Az 1 literes 0.7 literes üvegek **10** krba, a félliteres üvegek **5** krba
adódnak ki és úgy vevődnek vissza.

Francozia és magyar Cognacok.

Edesített szeszes italok nagy választékban.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve tisztelettel

WALTON EDUÁRD.

917. (4—x)

Csucsai első minőségű

hasáb bükkfa,

nem usztatott.

Egy vagon 100 métermázsza Kolozsvártt, házhoz
szállítva **64** frt, Csucsán helyt **42** frt vagonba rakva.

Megrendelhető **CSUCSÁN**, akár **KOLOZSVÁRTT**:
a kolozsvári hitelbank s társai
csucsai faüzletének utódánál.

(Csucsáról rendelve 10 frt előleg küldendő.)

854. [10—x]

GÁL SIMON,

(„Korona“ vendéglő.)

Minden kiállításon kitüntette!

Az Aussigi palaczkgyár erdélyrészi főraktára HUNWALD LIPÓTNÁL KOLOZSVÁRT.

Egyesítve a Siemens-féle Neusatteli gyár képviseletével, —
ajánlja az elismert, legjobb minőségű bor, sör, cognac és rumnak
való **palaczkokat**, melyekből folytonosan nagyobb készletet tart
raktáron, úgy, hogy a megrendelések haladéktalanul eszközölhe-
tők, szorosban gyári áron.

Egész kocsi rakományoknál árkedvezmény és bérmen-
tes szállítás minden vasúti állomásra.

Mint specialitás, még ajánlható:

eltörhetetlen sodrony fedélüveg, felülvilági-
tók és pince-ablakoknak, továbbá **üvegbetűk** min-
den nagyságban, arany, ezüst és zománcz üvegből.

Minták a főraktárban megtekinthetők.

944. (1—6)

Hunwald Lipót,

üveg- és porcellán nagykereskedő.

Minden kiállításon kitüntette!

Minden kiállításon kitüntette!

Minden kiállításon kitüntette!

Nagy raktár:

kezdett munkák és minden hozzá-
valókból.

Jutte, Jáva, Canavák, Congres szövetek.

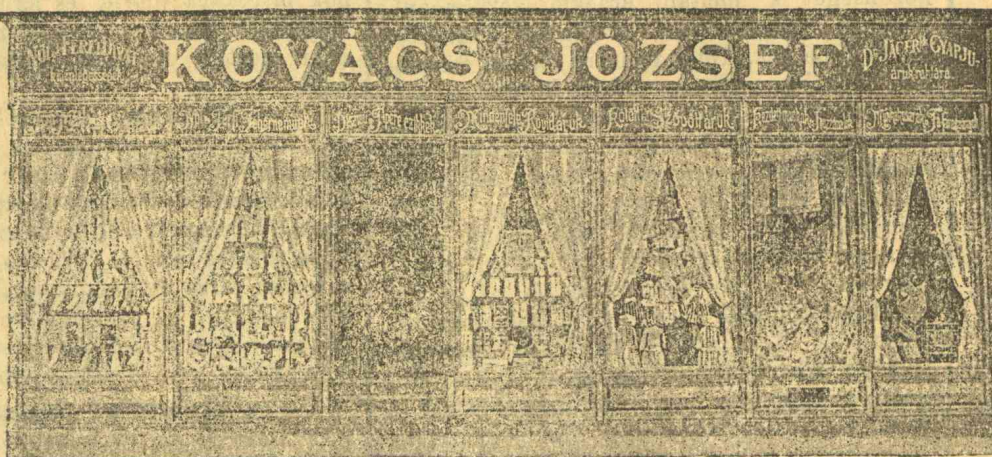
Asztalterítékek himzéshe.

Fafaragványok, munka-kosarak,
selymek és hárszok, valódi francia
Kötő, Himző, Horgoló Pamutok és
Czernák.

Mindenféle rövidárak.

**Férfi ingek, gallérok, ké-
zelők, nyakkendők, zseb-
kendők, esőernyők.**

Női-, férfi- és gyermek-harisnyak,
keztük, alsó ingek és nadrágok, hársz
kendők, Trico és hársz derekak.

Hid-utca. Dr. HINTZ gyógyszerész házában, KOLOZSVÁRT.

Dr. Jäger-féle gyapju-árak raktára.

Vidéki megrendelések azonnal pontosan teljesíttetnek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel:

938. (2—10)

Kovács József.

A bécsi nemzetközi élelmészeti- és hadsereg ellátási kiállításon

„Wien-Rotunde 1894.“ kitüntette!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS“

kristálytisztá égvényes vasas savanyúvíz.

Vérszegénységeknél alapuló betegségeknél, a gyomor és az idegrend-
szer bántalmainál és női bántalmaknál megbecsülhetlen gyógyhatású kel-
lemes ital!

Legfelségesebb ízű „borvíz“ — a maga nemében párat-
lan hatású „gyógyító víz“!

Elsőrangú aczél-forrás!

a melynél **tisztább, egészségesebb és kellemesebb**, de mindenkéltől
olcsóbb ásványvizet képzelni sem lehet.

Egy literes üveg víz ára üvegcserepréséssel s krajczár.

Kolozsvárt főraktáron:

SEGESVÁRY és TÁRSAI uraknál.

Tisztelettel:

GYÖRGY JÓZSEF, a forrás kezelője.925. (4—x) (Háromszékmegye) **BODOK** (Háromszékmegye.)

A legnemesebb

Erdélyi természetes hegyi borok

és erdélyi champagner,

küiküllőmenti pezsgő-borok,

a melyek valódiságáról kezességet vállalok, **eredeti töltésben**
és **raktári árakban**

Székely-Udvarhelytt

Gál János kereskedésében kaphatók.

Szász-vesszősi

kitűnő asztali bor, literes palaczk, üveggel együtt 60 krajczár.

Nagyobb megrendelések borokra palaczkokban vagy hordókban, külön
en gros árjegyzék szerint a segessvári vasúti állomásról küldetnek. (Magy.
áll. vasút, keleti vonal.)

Nagy raktár: Szilviorumból, Szepőpálínkából és Cognacból.

TEUTSCH B. JÓZSEF

borkivíteli üzlete Segessvártt (Erdély.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

781. (15—x)

TÜZIFA ELADÁS.

A Szamosvölgyi vasút **Aranymező**
állomásáról

Bükkfa kocsinként 10,000 klgr. berakva 34 frt.

Szép fiatal Tölgyfa „ 10,000 „ „ 29 „

Megrendelhető:

WOLFNER S. budapesti fakereskedő ezég
képviselőjénél:

KOHN MIKSÁ-nál**DEÉS.**

Fuvardíj Kolozsvárig kocsinként f. 21-50, lerakva f. 22-50
„ Apahidáig „ f. 19-50. 760. (20—26)

FÉRFI NYAKKENDŐK

gyári raktára.

Női és gyerek fehérneműek.

A legjobb szabású és minőségű
vállfűzők (Miederek.)

**Különböző kötött és sző-
vött árak raktára.**

Diszmu- és pipere-cikkkek, fűsük,
ruha-, haj- és fog-kefék, illatszerek,
szappanok, csont-hajtók, himzett és
himzetlen bőrárak stb.

Monogramok.

Himzési minták rajza és him-
zése elvállaltatik.